

SAOPŠTENJE ZA JAVNOST

U organizaciji Evropske komisije i Cullen Internationala u hotelu Maestral u Budvi se u periodu 04-05. 02. 2010. godine održava Treći Forum „Monitoring elektronskih komunikacija i servisa informacionog društva u zemljama pristupnicama EU“. Domaćin ovog Forumu je Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost.

Konferenciji prisustvuju visoki predstavnici Evropske komisije, gospodin Olivier Pascqual, i gospođa Cindy van den Boogert, te najznačajniji predstavnici Cullen Internationala: gospodin Jan Gutler i gospođa Veronika Bocarova. Na Forumu su učešće uzeli i predstavnici 10 zemalja i to: Srbije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Makedonije, Kosova, Turske, Finske, Ujedinjenih arapskih emirata i Crne Gore.

Konferenciju je otvorio gospodin Olivier Pascqual, a u ime domaćina – Agencije za elektronske komunikacije prisutne je pozdravio izvršni direktor Agencije, gospodin Zoran Sekulić, koji je ovom prilikom još jednom istakao značaj međunarodne saradnje i razmjene iskustava među regulatorima i kompetentnim institucijama kako zemalja EU tako i zemalja iz našeg Regiona.

Na skupu su prvog dana raspravljalo o širokopojasnom pristupu, problematici informacionog društva, analizi tržišta, reformama Evropske unije u ovom sektoru i o njihovom uticaju na zemlje regiona koje su fazi pristupanja Uniji.

Posebno je interesantna činjenica da na Forumu učestvuje predstavnik regulatornog tijela Ujedinjenih arapskih emirata, menadžer za ekonomska pitanja, gospodin Vladimir Bulatović koji inače vodi porijeklo iz Rovaca. Ovom prilikom je dogovoren novi sastanak predstavnika crnogorske Agencije i predstavnika regulatornog tijela Ujedinjenih arapskih emirata a u vezi prethodno iskazanog interesovanja nekih privrednih subjekata iz Arapskih emirata za ulazak na tržište mobilne telefonije.

Broj: 0102-374/2
Podgorica, 08. 02. 2010. godine

DAILY PRESS

Fax: 020 242 306

Dostavljaju se odgovori na pitanja upućena Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost od strane Vašeg medija dana 02. 02. 2010. godine.

1. Koji operatori su 2007. godine dobili licence za Vajmaks i koliko su ih platili?

Agencija je u aprilu 2007. godine u postupku javnog tendera izdala tri posebne licence za pružanje javnih telekomunikacionih servisa putem fiksnog bežičnog pristupa (FWA) zasnovanog na standardu IEEE 802.16.d (popularno nazvan WiMAX) u radio-frekvencijskom opsegu 3400-3600 MHz i to kompanijama M:Tel, Broadband Montenegro i T-Mobile Crna Gora. Nakon dodatno iskazanog interesovanja potencijalno novih investitora za pružanje javnih telekomunikacionih servisa putem fiksnog bežičnog pristupa, Agencija je raspisala novi javni tender za izdavanje tri dodatne licence za fiksni bežični pristup zasnovan na WiMAX-u u radio-frekvencijskom opsegu 3.600-3.800 MHz. U ovom postupku u oktobru 2007. godine izdata je samo jedna posebna licenca i to kompaniji Promonte GSM, tako da su ostali slobodni radio-frekvencijski resursi za implementaciju još dvije dodatne WiMAX mreže i to za nacionalno pokrivanje.

Minimalna jednokratna naknada za posebnu licencu za tender sproveden u aprilu mjesecu je iznosila 172.500,00 EUR, a za tender iz oktobra mjeseca 2007. godine je iznosila 300.000,00 EUR.

Operatori koji su dobili licence 2007. godine platili su sljedeće iznose jednokratnih naknada:

- M:Tel – 1.050.000,00 EUR
- Broadband Montenegro – 275.000,00 EUR
- T-Mobile Crna Gora – 172.500,00 EUR
- Promonte GSM – 320.000,00 EUR

2. Ko je od njih pokrenuo taj servis i kada?

Kompanija M:Tel je svoju FWA mrežu pustila u komercijalnu upotrebu krajem 2007. godine i do sada je pored upravljačko-komutacionog centra instalirala bazne stanice širom Crne Gore i uključila oko 7.000 korisnika u 13 opština. Procenat pokrivenosti stanovništva mrežom je oko 40%.

Kompanija Promonte GSM je svoju FWA mrežu pustila u rad polovinom 2008. godine i do sada je pored upravljačko-komutacionog centra instalirala bazne stanice u 10 opština. Procenat pokrivenosti stanovništva mrežom je preko 25%. Promonte GSM mrežu fiksog bežičnog pristupa koristi za povezivanje Wi-Fi hot spotova, nudeći svojim mobilnim korisnicima Wi-Fi pristup Internetu. Takođe, od decembra 2009. godine Promonte GSM je formirao bazu korisnika usluge fiksog bežičnog pristupa Internetu.

Broadband Montenegro i T-Mobile Crna Gora nijesu počeli sa pružanjem servisa putem fiksog bežičnog pristupa što je Broadband Montenegro u decembru 2009. godine dostavio dokumentaciju - Glavni projekat WiMAX bazne stanice Pobrežje u opštini Podgorica radi dobijanja odgovarajućeg odobrenja sa uslovima za korišćenje radio-frekvencija u cilju početka implementacije FWA mreže.

3. Zašto operatorima koji nijesu pokrenuli taj servis nije oduzeta licenca (napomena – resorno Ministarstvo vas je prije nekoliko mjeseci upozorilo da upozorite operatore da pokrenu taj servis i najavilo mogućnost oduzimanja licenci ako se ne pokrene servis za koji je izdata)?

Zakonom o elektronskim komunikacijama je propisano da nadležni državni organi obezbjeđuju efikasno i nesmetano korišćenje radio-frekvencijskog spektra. Takođe, Agencija je nadležna da upravlja, vrši nadzor i kontrolu korišćenja radio-frekvencijskog spektra u skladu sa Planom namjene i Planom raspodjele odnosno Zakonom o elektronskim komunikacijama.

Od isticanja rokova za početak implementacije licenci za pružanje javnih telekomunikacionih servisa putem fiksog bežičnog pristupa Agencija je pratila tržište i bila je u stalnoj komunikaciji sa nosiocima licenci po pitanju datuma početka implementacije licence i pružanja servisa krajnjim korisnicima. Agencija nije pokrenula postupak oduzimanja licenci između ostalog i zbog sljedećih činjenica:

- implementirana WiMAX mreža M:Tela je jedna od najvećih instalacija mreža zasnovanih na fiksom bežičnom pristupu koje koriste standard IEEE 802.16.d ne samo u našem Regionu već i šire, iz čega se može zaključiti da ova tehnologija ipak nije opravdala i postigla sve one najavljene procjene i očekivanja vezana za njenu implementaciju na tržištu telekomunikacija,
- cijena opreme i korisničkih uređaja, kod ionako malog broja proizvođača iste, je i dalje držala visok nivo,
- složenost procedura dobijanja dozvola za postavljanje baznih stanica i
- početak svjetske ekonomske krize koja je dovela do smanjenja investicija u svim oblastima a ne samo u sektoru elektronskih komunikacija.

Međutim, glavni razlog zbog čega nijesu bile oduzete licence operatorima koji nijesu počeli pružanje servisa je bio taj što za korišćenje fiksog bežičnog pristupa u ovom periodu nije bilo nikakvog interesovanja od strane novih operatora ili investitora, iako su svo vrijeme postojali raspoloživi resursi za implementaciju još dvije mreže za nacionalno pokrivanje. Tek početkom 2009. godine je iskazano interesovanje za pružanje fiksog bežičnog pristupa na bazi standarda 802.16.d nakon čega je Agencija sprovela Zakonom propisanu proceduru. Potvrda postojanja problema tehnološke i ekonomske realizacije ovih WiMAX sistema je i to što su se na ovom tenderu prijavile samo dva operatora, M:Tel i Verat d.o.o, iako je najniži iznos naknade za efektivno korišćenje ponuđenih frekvencija iz opsega 3.400-3.600 MHz, određen od strane Ministarstva saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija iznosio svega 9.660,00 EUR. Napominjemo da je u postupku ovog tendera odobrenje za korišćenje radio-frekvencija dobilo privredno društvo Verat d.o.o. koji je ponudio iznos od 23.000,00 EUR-a,

dok je M:Tel ponudio iznos od 16.000,00 EUR-a. Kao što se može vidjeti iznosi jednokratne naknade, kako onaj propisan od Ministarstva tako i ponuđeni od strane učesnika na tenderu su znatno manji u odnosu na novčane iznose koji su bili ostvareni na tenderu iz 2007. godine.

4. Zašto je regulator dozvolio Telekomu da proda licencu, koliko je prodana i hoće li taj novac pripasti privatnoj kompaniji, koja je prodala nešto što je ograničeni nacionalni resurs, ili će taj novac biti uplaćen regulatoru?

Kao što ste već upoznati i informisani, shodno zaključcima Savjeta Agencije, operatorima je upućen dopis dana 25. 09. 2009. godine u kome su obavješteni da u roku od 90 dana započnu aktivnosti na realizaciji obaveza iz dobijenih odobrenja. Shodno članu 79 Zakona o elektronskim komunikacijama, Crnogorski Telekom je krajem oktobra podnio zahtjev za prenos prava korišćenja radio-frekvencija na privredno društvo WiMAX Montenegro d.o.o. Savjet Agencije je na svojoj XI redovnoj sjednici razmatrao podnijete zahtjeve Crnogorskog Telekoma i WiMAX Montenegro d.o.o. i tom prilikom je zaključeno da privredno društvo na koje bi se prenijelo pravo korišćenja radio-frekvencija mora zadovoljiti sve uslove koji su bili propisani na posljednje raspisanom tenderu za radio-frekvencije iz ovog opsega. Nakon dostavljanja i razmatranja tražene dokumentacije, Savjet Agencije je na sjednici održanoj 11. 12. 2009. godine donio Rješenje kojim se daje saglasnost na prenos prava korišćenja radio-frekvencija iz opsega 3400-3600 MHz namijenjenih za realizaciju elektronske komunikacione mreže na bazi fiksnog bežičnog pristupa (FWA) u cilju pružanja elektronskih komunikacionih usluga sa Crnogorskog Telekoma A.D. Podgorica na WiMAX MONTENEGRO d.o.o. Podgorica. Ovim Rješenjem su propisane obaveze WiMAX Montenegro po pitanju izdavanja odgovarajućeg odobrenja od strane Agencije kao i početka korišćenja predmetnih radio-frekvencija najkasnije do kraja I kvartala 2010. godine. Ukoliko se ovaj rok ne ispoštuje od strane WiMAX Montenegro d.o.o. pravo na njihovo korišćenje će prestati po automatizmu.

Dakle, Agencija je dala saglasnost na prenos prava korišćenja radio-frekvencija shodno Zakonu o elektronskim komunikacijama koji jasno i nedvosmisleno prepoznaje ovaj slučaj. Naime, član 79 Zakona glasi:

„(1) Pravo za korišćenje radio-frekvencija ne može se prenijeti, odnosno ustupiti drugom pravnom ili fizičkom licu, bez saglasnosti Agencije, koja o tome odlučuje na osnovu zahtjeva u pisanoj formi prethodno podnešenog od strane nosioca odobrenja.

(2) Po zahtjevu iz stava (1) ovog člana Agencija utvrđuje da li fizičko ili pravno lice, na koje se vrši prenošenje ili ustupanje prava za korišćenje radio-frekvencija, ispunjava sve uslove utvrđene zakonom i drugim propisima.

(3) Kada se zahtjev odnosi na frekvencije koje se koriste za radio-difuziju, potrebno je prethodno pribaviti saglasnost regulatornog organa za programske sadržaje.”

5. Hoćete li ostalim operatorima koji nijesu pokrenuli servis Agencija dozvoliti da prodaju licence?

Kompanija Broadband Montenegro d.o.o. je pismom od 15. 12. 2009. godine obavijstila Agenciju da je u cilju ispunjenja uslova iz odobrenja pronašla partnera koji je spreman da na sebe preuzme završetak projekta u 2010. godini. U pismu je istaknuta potreba da se pravo korišćenja radio-frekvencija iz opsega 3400-3600 MHz odobrenih Broadband-u Montenegro prenesu na novoosnovanu kompaniju BBMi, nakon čega bi strani partner ušao u projekat sprovođenje projekta implementacije mreže za fiksni bežični pristup.

Kompanije Broadband Montenegro i BBMi uputile su Agenciji odvojene zahtjeve od 14. 12. 2009. godine za prenos prava korišćenja radio-frekvencija iz opsega 3400-3600 MHz sa Broadband-a Montenegro na BBMi i nakon sprovedene analogne procedure, Savjet Agencije je na I redovnoj sjednici održanoj 21. 01. 2010. godine donio Rješenje kojim se daje saglasnost na prenos prava korišćenja radio-frekvencija iz opsega 3400-3600 MHz namijenjenih za realizaciju elektronske komunikacione mreže na bazi fiksnog bežičnog pristupa (FWA) u cilju pružanja elektronskih komunikacionih usluga sa Broadband Montenegro d.o.o. na BBMi d.o.o.

6. Je li po zakonu, i kojem, to što su privatne kompanije dobile nacionalni resurs, gotovo niko od njih nije pokrenuo servis koji bi koristili građani i sada te iste kompanije valjda uz saglasnost regulatora prodaju državnu „imovinu“. Šta je tu korist države-građana.

Nije tačna informacija da niko od operatora koji su dobili odobrenja za korišćenje predmetnih frekvencija nije pokrenuo servis kog bi koristili građani Crne Gore. Naime, kako je to rečeno u odgovoru na drugo pitanje kompanija M:Tel je svoju FWA mrežu pustila u komercijalnu upotrebu krajem 2007. godine i do sada je pored upravljačko-komutacionog centra instalirala bazne stanice širom Crne Gore i uključila oko 7.000 korisnika u 13 opština. Procenat pokrivenosti stanovništva mrežom je oko 40%. Kompanija Promonte GSM je svoju FWA mrežu pustila u rad polovinom 2008. godine i do sada je pored upravljačko-komutacionog centra instalirala bazne stanice u 10 opština. Procenat pokrivenosti stanovništva mrežom je preko 25%. Promonte GSM mrežu fiksog bežičnog pristupa koristi za povezivanje Wi-Fi hot spotova, nudeći svojim mobilnim korisnicima Wi-Fi pristup Internetu. Takođe, od decembra 2009. godine Promonte GSM je formirao bazu korisnika usluge fiksog bežičnog pristupa Internetu. Broadband Montenegro i T-Mobile Crna Gora nijesu počeli sa pružanjem servisa putem fiksog bežičnog pristupa što je Broadband Montenegro u decembru 2009. godine dostavio dokumentaciju - Glavni projekat WiMAX bazne stanice Pobrežje u opštini Podgorica radi dobijanja odgovarajućeg odobrenja sa uslovima za korišćenje radio-frekvencija u cilju početka implementacije FWA mreže.

Zakonom o elektronskim komunikacijama propisano je da operatori elektronskih komunikacija plaćaju naknade i to: naknade za registraciju, naknade za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta, naknade po osnovu ovlašćenja za korišćenje radio-frekvencija i numeracije i naknade propisane zakonima koji uređuju oblasti koje su u nadležnosti Agencije. Sve ove kompanije su za 2009. godinu uredno platile naknadu uz napomenu da u toku 2009. godine nije bilo interesovanja za dobijanje odobrenja za korišćenje predmetnih radio frekvencija sem u slučaju radio-frekvencija za koje je bio raspisan tender i u kojoj je u okviru tenderske procedure kao najpovoljnija ponuda izabrana ponuda Društva za telekomunikacije Verat d.o.o. Beograd. Kod činjenice da, kako je rečeno u odgovoru na prvo pitanje, postoje slobodni resursi za implementaciju još dvije WiMAX mreže na nacionalnom nivou, oduzimanje predmetnih frekvencija bi značilo samo izostanak gore pomenutih prihoda, čime bi bili oštećeni i državni interesi. Takođe, ne stoji ni konstatacija da se radi o prodaji državne imovine jer su radio-frekvencije državni resurs i u slučaju kada se za njihovo korišćenje izda odobrenje, a odobrenje je samo jedan od modela adekvatan materijalnoj valorizaciji ovog ograničenog prirodnog resursa u državnom vlasništvu.

Privatne kompanije su za korišćenje ovog nacionalnog resursa, u regularno sprovedenim tenderskim procedurama, platile i stekle pravo njegovog korišćenja. Kao što smo već istakli, Zakonom o elektronskim komunikacijama, u članu 79, je propisano pravo prenosa korišćenja radio-frekvencija. Shodno ovom članu, Agencija je dala odgovarajuću saglasnost za prenos prava korišćenja radio-frekvencija i u oba slučaja rok za početak korišćenja istih je kraj I kvartala. U slučaju da se ovaj rok ne ispoštuje u oba slučaja će pravo na njihovo korišćenje prestati po automatizmu. Kod ovakvih Zakonskih rješenja Agencija nije mogla drugačije postupiti nego na način kako je to urađeno donošenjem rješenja o davanju saglasnosti na prenos prava korišćenja predmetnih radio-frekvencija.

**IZVRŠNI DIREKTOR
Zoran Sekulić**